

6. és 6/A. MAGYAR REFORMÁTUSOK VAGYUNK

Gyülekezeti óraszám: 1. Egyházi iskolák óraszám: 1.

A kisiskolás gyermek számára a reformátusság és a gyülekezethez tartozás konkrét dolgokon keresztül érthető csak meg. Éppen ezért az órák során alapvető ismereteket kapnak arról, hogy mit is „tesznek” a reformátusok, illetve milyen egy református templom.

Ahol lehetőség adódik rá, élményt adva a gyerekeknek, rendhagyó óra keretében mindenképpen érdemes ellátogatni a legközelebbi református templomba. Egyházi iskolák esetében éppen ezért a 2. óravázlat elhagyható, és az óra teljes egészében a templomlátogatásra szánható.

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS, HÁTTÉRINFORMÁCIÓK

Általában a következő kérdések merülnek fel a témával kapcsolatban:

1. Milyen jelkép található a templomok tetején?

A magyarországi református templomok tetején csillag található. Emlékeztet minket a betlehemi csillagra, amely Jézushoz vezette a bölcseket.

2. Mit jelent és honnan származik a református köszöntés?

Az Áldás, békesség!-köszönés a ferences rendi szerzetesek „Pax et bonum!”-köszönéséből származik. A reformátorok között többen voltak, akik eredetileg ferences rendi szerzetesek voltak.(Pl. Sztárai Mihály). Később kiegészült egy ráfelelő formulával: Istené a dicsőség! (Istennek dicsőség!) Egyedül Magyarországon használjuk ezt a köszönési formát.

ÓRAVÁZLAT JAVASLAT ÁLLAMI ISKOLÁK ÉS EGYHÁZI ISKOLÁK ÓRÁJÁRA

Fő hangsúly: Annak a gyakoroltatása, hogy a gyerekek felismerjék a református templomot és tudják a református köszönést

Kognitív cél: A „református” szó, a református templom külső jegyeinek és a református köszöntésnek a megismertetése.

Affektív cél: Vágyakozás ébresztése a református egyházközségbe tartozás iránt!

Pragmatikus cél: Annak a gyakoroltatása, hogy a gyerekek felismerjék a református templomot és tudják a református köszönést.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
<ul style="list-style-type: none"> • Ismerje és használja a református köszönést. • Ismerje fel a református templomokat a szimbólumai alapján. • Segítséggel tudjon beszélni a tankönyvi képekről, a szövegek tartalmáról. • Tudja megfogalmazni, hogy miért járunk templomba. • Vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett tevékenységekben	<ul style="list-style-type: none"> • Ismerje és értelmezze a református köszönési módokat, s alkalmazza azokat a mindennapokban. • Ismerje fel és különböztesse meg a református templomokat más felekezetek templomaitól a szimbólumok alapján. • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten tudja mit jelent a templom, a templomba járás.

- Vegyen részt a hittanoktató által kezdeményezett tevékenységekben.

Az óra részei	Kapcsolódó tevékenység	Felhasznált taneszköz, módszertani javaslatok
Motiváció, ráhangolás, előzetes ismeretek aktiválása	<p>Beszélgetés: Mi történik a képeken? A hittanoktató vigyen be olyan képeket, amelyek a református gyülekezet életéről szólnak. A képek segítségével beszélgessenek a gyerekekkel arról, hogy szerintük mi történik a képen és miért lehetnek együtt az emberek. (Pl. egy istentisztelet, piknik, gyülekezeti kirándulás, ünnepi műsor, stb.) A beszélgetés során mondja el, hogy ezek a képek a református gyülekezet életéről szólnak és az órán arról fognak beszélgetni, hogy mit is jelent reformátusnak lenni.</p> <p>Tanács: Nem minden hittanos gyerek református. Vannak, akik nincsenek megkeresztelve, vagy más felekezetűek. Az ő esetükben különösen figyeljünk arra, hogy ne érezzék kirekesztve magukat és kapjanak arra lehetőséget, hogy a saját élményeiket, tapasztalataikat elmondják.</p>	<p>Képek a gyülekezet életéből</p>
Feldolgozási javaslat	<p>Köszöntsük egymást! – játék A gyerekek és a hittanoktató álljanak körbe. A játék előtt beszélgessünk a köszönésről. Mikor és hogyan szoktunk köszönni egymásnak. Hogyan köszönünk a barátunknak és hogyan köszönünk a tanító néninek vagy a szomszéd bácsinak, stb.?</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tegyük egy kört a köszönésekkel, amikor a gyerekek saját szavaik alapján köszönhetik a mellettük állót. (Itt figyeljünk arra, hogy mindenki sorra kerüljön, akár meg is fordulhat a sor és a másik irányban is köszönhetünk mindenkit.) 2. A hittanoktató ismertesse meg a gyerekekkel a református köszöntést. (Áldás, békesség! Istennek dicsőség!) Ez után beszélgessenek erről a köszöntésről: mit jelent és miért ezt mondjuk. 3. A körben köszöntse mindenki egymást. (Itt is jó, ha megfordul a kör.) <p>Beszélgetési javaslat: Kinek, milyen élménye van már a templomról? Mikor és milyen templomban jártak? Tudják-e, hogy milyen templomot, miről lehet felismerni? (Tankönyv képei felhasználhatóak, ill. képek közeli református templomokról)</p> <p>Beszélgetés a lecke kiemelt gondolatáról 3 lépésben:</p>	<p>Hely a köszöntésekhez.</p> <p>Tankönyv képei, esetleg képek környékbeli templomokról.</p>

	<p>„ Ez az Isten háza, amit templomnak nevezünk. Az emberek istentiszteletre mennek az Úr házába.”</p> <p>1. Isten háza különleges. 2. Az emberek szeretnek együtt templomba járni. 3. A templomban az emberek kifejezik, hogy Istent szeretik.</p> <p>1. Isten háza különleges:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Voltál-e már templomban? – Milyen volt az ajtaja, ablaka? – Milyen volt a berendezése? – Volte benne szekrény, könyvespolc, íróasztal stb. – Voltak-e a falon képek? – Volt-e a templom közepén egy asztal? <p>– Mit jelent az: Isten háza? Miért nevezzük így a templomot?</p> <ul style="list-style-type: none"> – Hány háza van Istennek? – A templomban lakik-e Isten? – Hol van Isten? <p>2. Az emberek szeretnek együtt templomba járni.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Mikor mennek templomba az emberek? – Amikor templomba mennek, akkor mit visznek a kezükben? – Milyen ruhát vesznek fel, amikor templomba mennek? – Amikor voltál a templomban, akkor sok ember volt ott vagy kevés? – Aki templomba megy, annak milyen az arca? – Ha valaki szomorúan lép be, akkor megváltozik az arca, amikor kilép a templomból? – Mit csinálnak az emberek a templomban? – Vannak olyanok, akik sokszor járnak templomba? – Vajon miért szeretnek az emberek templomba menni? – Vajon miért jó együtt lenni az embereknek a templomban. <p>3. A templomban az emberek kifejezik, hogy Istent szeretik.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Mi az az istentisztelet? – Hogyan lehet tisztelni Istent? – Bárki tisztelheti Istent? – A templomban hogyan szokták Istent tisztelni? (ének, ima, Istenre gondolatva, Róla beszélnek stb.) <p>Énekjavaslat: RÉ 134. Zs. „Úrnak szolgál...”</p>	<p>Arra irányítjuk a gyerekek figyelmét, hogy milyen tárgyak vannak a templomban, és miért azok a tárgyak vannak benne (funkciók).</p>
--	---	--

Munkáltatás	Hajtogatós templom készítése A templomot elkészíthetjük az óra elején is, és használhatjuk a beszélgetéshez.	Sablon és leírás a feladatbankban található.
Házi feladat	TKEI 2/b feladata: „Kérdezzétek meg a szüleiteket, hogy ki az, aki református a családban!”	

TOVÁBBI ÖTLETEK

Magyarország református templomai:

<https://bookline.hu/product/home.action? v= &id=36972&type=20>

KÉPELEMZÉSI MÓDSZERTANI SEGÉDLET:

TKGY 23. o és TKEI 29. o.

A képen látható:

- 1. kép:** Zsófi és Tomi – szóbuborékokkal – református köszöntések
- 2. kép:** szimbólumok: csillag, kakas, kereszt

Instrukció a képolvasáshoz

1. kép:

- Kik ezek a gyermekek a képen?
- Zsófi már biztos fázik, milyen ruhadarabot ajánlanál neki? És Tominak?
- Most találkoztak, vajon hogyan köszönthették egymást?
- A reformátusok hogyan köszöntik egymást? Mit jelentenek ezek a mondatok?
- Zsófi és Tomi reformátusok, hogyan köszöntik egymást?

2. kép: szimbólumok

- Milyen jelről ismeritek meg a református templomokat?
- A kereszt melyik templom tornyán látható?

TKGY 23. és TKEI 28. o.: templom képe, a torony tetején csillag. A templomba siető emberek árnyrajza.

- Mit látsz a képen?
- Nézd meg a torony tetején lévő jelet, mit jelent ez?
- Miért van óra a templom tornyán?
- Hol lehet a harang?
- Nézz szét a templom körül, mit látsz?
- Figyeld meg az embereket, szerinted hová mennek?
- Hány gyermek tart a templom felé? Számláld meg!
- Van-e ismerős a templomba sietők között? Honnan ismered őket?
- Miért hívják a templomot Isten házának?

- Voltál-e már a templomban? Mire emlékszel, mi történt?
- Hogy éreztél magad?
- Képzeld el, hogy belépsz ebbe a templomba! Mit látsz magad előtt?

EGYÉB ÖTLETEK:

1. Látogatás:

Ha van lehetőség akkor látogassanak el a gyerekek a gyülekezet templomába.

2. Köszönés:

Eljátszható egy templomba érkezés, illetve onnan távozás is, amikor mindenki kezét fog a lelkipásztorral és a református köszöntéssel köszön neki.

3. Drámapedagógiai játék: Köszöngető

A játék leírása:

A gyerekek körben állnak. Választunk egy köszönési formát. Ezzel a formával játszunk. Az egymás mellett állók felváltva hangosan vagy halkán mondják ki a köszöntést.: Pl.: szia-szia (halk-hangos). Megbeszéljük, hogyan köszöntik egymást a reformátusok: A református köszöntést felbonthatjuk szavakra és így játsszuk tovább az előbb említett köszöngetést!

A körből kilép az első játékos, odamegy egy társához kezét fog vele és köszönti: Áldás, békesség! Majd beáll a köszöntött társa helyébe. Akihez odament az indul egy újabb társához, kezét fog vele, köszönti, majd beáll a helyére és így folytatódik a játék. Ügyeljünk rá, hogy mindenkire sor kerüljön.

4. Templomkészítés – kézműveskedés- kollektív munka: saját templomunk (csoport) elkészítése kartondobozokból, technika: ragasztás. Eszközök: karton dobozok, tapétapír, ragasztó.

6. Építsünk templomot – az ismeretek rögzítése

Cél: az ismeretek elmélyítése, a keresztyén magatartással kapcsolatos erkölcsi normák tudatosítása.

Eszközök: 5 cm. hosszú fapálcikák.

A játék menete: a hittanoktató felrajzol egy „pálcikatemplomot” a táblára. Megkérdezi a tanulókat, hogy ki tudná elkészíteni fapálcikákból. A gyerekek nagy többsége azonnal jelentkeznek, hogy elkészítik. Ekkor a hittanoktató elmondja a játékszabályt. Kérdéseket tesz fel a tanultakkal kapcsolatosan. Minden helyes válaszáért egy „templom-gerenda” – fapálcika jár.

A játék lényege, hogy minél több helyes választ kapjunk. miközben a tanulók élvezettel építik saját templomukat.

(Forrásanyag: Dobos László: Kicsik játékoskönyve. Lámpás Kiadó, Pécs 2002)

7. Imádságra nevelés

<u>Imádság önként jelentkezőkkel</u>		
a) Három önként jelentkező	műfaj	hála

<p>Feladatutasítás: Három önként jelentkezőre van szükségem, akik segítenek nekem most imádságot megfogalmazni. Minden önként jelentkezőnek mondok egy-egy mondatot. Az a feladat, hogy a mondat kapcsán mondjátok el, hogy mit köszönhetünk meg Istennek.</p> <p>b) Imádság szövegének előkészítése A három mondat: 1. A legtöbb református templom tetején csillag látható. 2. Az emberek istentiszteletra mennek Isten házába. 3. Gyerekek is mehetnek a templomba. A hittanoktató megjegyzi a 3 mondatot.</p> <p>c) Imádkozás Feladatutasítás: Meghallgattuk, hogy mit köszönhetünk meg Istennek a 3 önként jelentkező szerint. Most meg is köszönjük ezt imádságban. Mondjátok utánam mondatonként az imádságot.</p>	<table border="0"> <tr> <td><u>megfogalmazás</u></td> <td>folyamata:</td> </tr> <tr> <td></td> <td> <ul style="list-style-type: none"> • lecke szövege • hittanosok gondolata • hittanoktató megfogalmazása </td> </tr> <tr> <td><u>imádkozás</u></td> <td>hangosan</td> </tr> <tr> <td><u>csoport felosztása</u></td> <td>3 önkéntes</td> </tr> <tr> <td><u>kapcsolódás</u></td> <td>lecke szövege</td> </tr> <tr> <td><u>hely</u></td> <td>óra közepe vagy vége</td> </tr> <tr> <td><u>fejlesztési terület</u></td> <td> <ul style="list-style-type: none"> • imádság szövegének megfogalmazása • reflektív imádság • önként jelentkezők • figyelnek • ismétlik az imádságot • kísér • imádság szövegét fogalmazza meg a hittanosok gondolatai alapján </td> </tr> <tr> <td><u>hittanosok</u></td> <td></td> </tr> <tr> <td><u>hittanoktató</u></td> <td></td> </tr> <tr> <td><u>eszközök</u></td> <td>nincs</td> </tr> </table>	<u>megfogalmazás</u>	folyamata:		<ul style="list-style-type: none"> • lecke szövege • hittanosok gondolata • hittanoktató megfogalmazása 	<u>imádkozás</u>	hangosan	<u>csoport felosztása</u>	3 önkéntes	<u>kapcsolódás</u>	lecke szövege	<u>hely</u>	óra közepe vagy vége	<u>fejlesztési terület</u>	<ul style="list-style-type: none"> • imádság szövegének megfogalmazása • reflektív imádság • önként jelentkezők • figyelnek • ismétlik az imádságot • kísér • imádság szövegét fogalmazza meg a hittanosok gondolatai alapján 	<u>hittanosok</u>		<u>hittanoktató</u>		<u>eszközök</u>	nincs
<u>megfogalmazás</u>	folyamata:																				
	<ul style="list-style-type: none"> • lecke szövege • hittanosok gondolata • hittanoktató megfogalmazása 																				
<u>imádkozás</u>	hangosan																				
<u>csoport felosztása</u>	3 önkéntes																				
<u>kapcsolódás</u>	lecke szövege																				
<u>hely</u>	óra közepe vagy vége																				
<u>fejlesztési terület</u>	<ul style="list-style-type: none"> • imádság szövegének megfogalmazása • reflektív imádság • önként jelentkezők • figyelnek • ismétlik az imádságot • kísér • imádság szövegét fogalmazza meg a hittanosok gondolatai alapján 																				
<u>hittanosok</u>																					
<u>hittanoktató</u>																					
<u>eszközök</u>	nincs																				

INSTRUKCIÓK A MUNKAFÜZET FELADATAIHOZ

1) b feladat: „A rajzon gyerekek és felnőttek mennek az istentiszteletra. Rajzold le magad te is közéjük!”

Instrukció:

Akár külön lapra (a munkafüzet végére is rajzolható) a templom, vagy kisebb képen (ha van az egyházközség templomáról). A gyermeknek magának, a családjának odarajzolása a templom mellé szimbolikus értelmű. Ő is fontos Isten számára, helye van a templomban.

Kérdezzük meg a gyerekektől, hogy miért éppen oda rajzolták magukat, ahova.

A terem közepén elhelyezhetünk egy szimbolikus templomot, és megkérhetjük a gyerekeket, hogy álljanak oda, ahova rajzolták magukat. További kérdéseket tehetünk fel a gyerekeknek egyenként.

A TÉMÁHOZ FELHASZNÁLHATÓ ÉNEKEK:

Református Énekeskönyv: 163. dicséret: Örvend mi szívünk, mikor ezt halljuk: A templomba mégyünk...

Református Énekeskönyv: 196. dicséret: Mondjátok dicséretet...

Dicséritek az Urat: 47. Áldjátok Istent

Áld - já - tok Is - tent szent templo - mában,
dicsér - je - tek fölsé - gének égi udva - rában!

2. Áldjátok őt, mert nincs nála szentebb,
dicséritek fölségét, mert mindent Ő teremtett.
3. Áldjátok zengő rézharsonával,
dicséritek hárfaszóval, hangos citerával!
4. Áldjátok őt mind, körtáncot lejtve,
dicséritek pengő lanton, lágy fuvolán zengve!
5. Áldjátok vígan, cintányér csengjen,
minden Istent magasztalja földön és a mennyben!
6. Mind, ami élő, áldja az Istent,
teljes szívből énekelve, alleluját zengjen!